

16. januar 2019

Sagsnr.
2018-0127446

Dokumentnr.
2018-0127446-113

Sagsbehandler
Laura Bolt Sørensen

Bilag 1 - Kortlægning af tilbud om musikundervisning til børn og unge i Københavns Kommune

Baggrund

Kultur- og Fritidsudvalget besluttede den 11. juni 2018, at forvaltningen skal udarbejde en samlet kortlægning af musikområdet i Københavns Kommune samt udkast til musikplan for Københavns Kommune.

Udvalget besluttede endvidere, at den del der omhandler musikskoler og musik i folkeskolen, børnehaver og vuggestuer, skulle fremskyndes mest muligt. Folkeskolen, børneinstitutioner, ungdomsklubber og musikskolen hører under Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF).

Metode

Kortlægning for musikundervisning i Københavns Kommune er udarbejdet af KFF, i et begrænset omfang med input fra BUF. Som en del af processen har KFF:

1. henvendt sig med en række spørgsmål til alle aktører der fremgår af oversigten over udbydere af musikundervisning (indstillingens bilag 2). 35 har svaret.
2. afholdt møder med ca. 15 eksterne og kommunale interessenter.
3. indhentet data og oplysninger fra bl.a. Danmarks Statistik samt diverse rapporter og opgørelser på området.

Format

Kortlægningen af musikundervisning for børn og unge i Københavns Kommune består af:

- nærværende kortlægning for aktiviteterne indenfor musikundervisning i Københavns Kommune, herunder musik i folkeskolen, Københavns Kommunes Musikskole, musikundervisning i KFF og musikundervisning i øvrigt, og
- en oversigt over udbydere af musikundervisning, både i skemaform og som geografisk overblik (bilag 2 og 3 til indstillingen).

Indledning

Musikken spiller en fremtrædende rolle i vores samfund. Udover musikkens værdi i sig selv som genstand for nydelse og refleksion viser forskning, at musik har en positiv effekt på bl.a.

Sekretariat Rådhus

Københavns Rådhus, Rådhuspladsen
|
1599 København V

EAN nummer
5798009780515

identitetsdannelse, selvværd og sundhed. At spille et instrument giver børn og unge selvtillid og en bevidsthed om deres sted i verden, og forskning indikerer desuden, at musikudøvelse styrker børns hukommelse og evne til at modtage læring.¹

I denne sammenhæng spiller musikundervisningen i folkeskolen en nøglerolle. Her stifter børn bekendtskab med musikken, her kan de mødes om musikken på tværs af sociale og kulturelle skel, og her skabes en stor del af fundamentet til morgendagens musikscene, hvad enten det handler om evnen til at nyde eller udøve musik.

Foruden folkeskolens obligatoriske musikundervisning spiller supplerende musiktilbud en stor rolle, herunder ikke mindst landets kommunale musikskoler, der især har fokus på musikudøvelse. Som det vil fremgå af dette notat, har Københavns Kommune dog landets relativt mindste musikskole, hvilket betyder, at den kommunale musik i København ikke lever op til den nøglerolle som kulturel institution, som det ofte er tilfældet med kommunale musikskoler andre steder i landet.

Som hovedstad rummer København dog en lang række andre aktører med et både mangfoldigt og komplekst tilbud til følge. Foruden at kunne levere deciderede musikundervisningstilbud i forskellige prislejer, leverer flere aktører musiktilbud i form af andre typer musikoplevelser, f.eks. koncerter målrettet børn.

Det er værd at bemærke, at musiklivet, herunder musikundervisning, i vid udstrækning er et sammenhængende økosystem. Et initiativ på ét område vil derfor ofte have konsekvenser på andre områder, og det fulde potentiale opnås kun ved en bredere helhedsorienteret indsats.

Begynder flere børn og unge at spille musik, bliver der f.eks. større pres på byens øvelokaler, og sættes et socialt musikprojekt i søen, får flere børn fra resourcesvage hjem måske lyst til at spille musik, og der bliver større efterspørgsel efter orkestre og billigere undervisningstilbud. Fremmes nysgerrigheden og lysten til at opleve musik, skaber det en efterspørgsmål efter koncerter, dvs. et større marked for udøvende, professionelle musikere – hvoraf flere både ernærer sig som musikere og undervisere. Tingene hænger sammen.

¹ Bl.a. <https://www.musikterapi.aau.dk/>,
https://www.cefu.dk/media/32719/ungdomsforskning03_06.pdf,
https://slks.dk/fileadmin/user_upload/Fotos/publikationer/Endelig_WEB_Unge_i_kunst_og_kulturprojekter-07-web-rgb-150dpi_2_.pdf,
https://kum.dk/uploads/tx_templavoila/kum_musikskole_web.pdf og
https://pure.au.dk/portal/files/127799714/MMtBB_Midtvejrapport_FH2017.pdf

Det er i denne virkelighed, at en kortlægning skal give den bedst mulige forudsætning for en diskussion om, hvordan området skal udvikles i fremtiden.

Musik i folkeskolen

Musikundervisning er ifølge Folkeskoleloven obligatorisk i 1. – 6. klasse. Det vejledende årlige timetal for musikundervisning er 60 t. i 1. – 5. klasse og 30 t. i 6. klasse. Herudover kan der desuden tilbydes musikundervisning som valgfag i 7. – 9. klasse.²

Undervisningen foregår klassevis, hvor eleverne skal ”udvikle kompetencer til at opleve musik og til at udtrykke sig i og om musik, herunder synge danske sange. Faget skal bibringe dem forudsætninger for livslang og aktiv deltagelse i musiklivet og for at kunne forholde sig til samfundets mangeartede musiktilbud”.³

Sankt Annæ Gymnasium og praktisk-musisk kompetencecenter

Sangskolen Sankt Annæ Gymnasium består af både grundskole og gymnasium. Skolen har intet skoledistrikt men optager elever fra hele kommunen med start i 3.klasse. Skolen optager hvert år 84 elever, hvilket svarer til en sjettedel af ansøgerne. Skolen har særlige ressourcer til sang.

Sankt Annæ Gymnasium er udpeget til kompetencecenter med det formål at understøtte de københavnske skoler og institutioners arbejde indenfor de praktisk-musiske fag musik, billedkunst, håndværk og design, samt den praktisk-musiske dimension i andre traditionelle fag.

Sankt Annæ understøtter bl.a. de københavnske skoler i arbejdet med at fremme sang og musik i skolernes dagligdag. Supporten skræddersys til den enkelte skoles behov og situation, og de konkrete faglige indsatser skabes i et tæt samarbejde mellem skolen/institutionen og kompetencecentret.⁴

Sankt Annæ modtager årligt 1,1 mio. kr. for sin rolle som kompetencecenter.

Åben Skole

Beslutningen om Åben Skole blev truffet i forbindelse med Folkeskolereformen fra 2014.

For at understøtte en varieret skoledag og elevernes læring er skolerne forpligtet til at åbne sig mod det omgivende samfund og samarbejde

² <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=196651>

³ EMU Danmarks Læringsportal: Musik – Fælles Mål, læseplan og vejledning

⁴ <http://folkeskolen.sag.dk/om-skolen/praktisk-musisk-kompetencecenter/>

med det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv, samt lokale fritids- og klubtilbud og musikskoler og ungdomsskoler.⁵

Åben Skole og musikundervisning

Efter en ny bestemmelse i Folkeskoleloven skal folkeskolen samarbejde med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler med henblik på at bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for fag og emner.

Samarbejdet kan f.eks. ske ved, at musikskolens undervisning, tilbud og lærerkræfter anvendes som inspiration og supplement til folkeskolens egen musikundervisning samt ved musikfagets understøttelse af folkeskolens øvrige fag.

Samarbejdet mellem folkeskolen og musikskolen har desuden til formål at sikre, at musikskolernes undervisning af eleverne fortsat kan gennemføres på trods af en forlænget skoledag.

Københavns Kommune og musiktilbud under åben skole

På Københavns Kommunes Åben Skole-portal er det muligt for de enkelte skoler at finde projekter, der understøtter forskellige læringsforløb.

Pr. december 2018 findes der i Københavns Kommune 18 tilbud på Åben Skole-portal, der omhandler musik. Enkelte af dem er gratis for københavnske folkeskoler eller medfinansieret af Åben Skole, andre forløb skal skolerne selv finansiere.⁶

Kultur- og Fritidsudvalget bevilgede den 15. november 400.000 kr. til Copenhagen Phils projekt Open Orchestra rettet mod kommunens 5. klasser. Forudsætningen for bevillingen var, at tilbuddet blev åbnet for interesserede skoler i hele København, og at tilbuddet skal ses i sammenhæng med Åben Skole.⁷

Når tilbuddet fra Open Orchestra bliver lagt op på portalen, er der således tale om et gratis musikforløb for de af kommunens 5-klasser, der melder sig til.

⁵ <https://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/den-aabne-skole>

⁶ <https://aabenskole.kk.dk/search/activities/musik>

⁷ <https://www.kk.dk/indhold/kultur-og-fritidsudvalgets-modemateriale/15112018/edoc-agenda/85fee45c-e16f-4518-8172-0c81a4484683/23e632fa-58e6-42f5-b029-75516ba99abd>

Mere Musik til Byens Børn

I foråret 2014 gennemførte Kultur- og Fritidsudvalget i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen en analyse af den frivillige musikundervisning, der viste:

- at Københavns Kommunes Musikskole er den relativt mindste i sammenligning med de øvrige 6-byer, både målt på kommunalt tilskud og antal elever
- at Københavns Kommunes Musikskole har en omfattende venteliste.
- at der er en geografisk og social skævhed i, hvilke børn der benytter Københavns Kommunes Musikskole.

På denne baggrund blev der i Budget 2015 afsat 1 mio. kr. årligt i perioden 2015-2017 til pilotprojektet Mere Musik til Byens Børn (MMBB), med henblik på at fremme den frivillige musikundervisning i København gennem lokal implementering, samt 0,3 mio. kr. årligt til styring, dokumentation og evaluering.

MMBB har fra 2018 fået tildelt en varig årlig bevilling på 1,1 mio. kr.

MMBB har til formål at sikre, at flere børn i København fremover får mulighed for at deltage i musikundervisning i forskellige former. Der er særligt fokus på, at børn fra ressourcetsvage familier får adgang til musikundervisning i deres lokalområde.

I forbindelse med MMBB samarbejder Børne- og Ungdomsforvaltningen med bl.a. musikforeninger, selvstændige udbydere af musikundervisning og institutioner under Kultur- og Fritidsforvaltningen.

De forskellige aktiviteter, der er udviklet, spænder bl.a. over orkesterklasser/orkesterklubber, kor, SDS, songwriting, electro-pop, stomp, rap & hiphop mm. Aktiviteterne tilpasses de lokale forhold i samarbejde med de mange forskellige aktører, herunder KFF.

Af institutioner under Kultur- og Fritidsforvaltningen er Børnekulturhus Ama'r og Osramhuset på Nørrebro udpeget som "KFF hotspots", der fungerer som særlige lokale tovholdere for projektet.

Erfaringer fra Mere Musik til Byens Børn

En evaluering af de første tre år peger på, at projektet har været en stor succes, bl.a. er projektet nået ud til flere børn end forventet. Ifølge musikforsker Finn Holst, der har fulgt projektet tæt, har ca. 600 børn været igennem i projektets første år, ca. 900 børn var igennem i projektets andet år og ca. 1400 børn nåede igennem i projektets tredje år.

Finn Holst, der pt. er i gang med at lægge sidste hånd på projektets slutrapport, påpeger dog også problematikken i, at der på nuværende tidspunkt ikke findes de fornødne musikundervisningstilbud til målgruppens børn, der kan tage over, når de forskellige forløb under MMBB er tilendebragt. Han peger derfor på vigtigheden af at iværksætte nye initiativer, såfremt MMBB og projektets succes ikke skal tabes på gulvet.

Finn Holst foreslår eksempelvis at øge Musikskolens tilbud og kapacitet af elever, så den favner bredere og når et større socialt udsnit af målgruppen fra Mere Musik til Byens Børn.

Derudover melder samarbejdsaktører i KFF, at der med fordel evt. kan oprettes en projektbank med færdige og gennemprøvede forløb, hvorfra udbydere kan hente inspiration og viden. Disse overordnede ”musikpakke”-tilbud kunne med fordel udarbejdes i et samarbejde mellem BUF og KFF.

Københavns Kommunes Musikskole

Lovgrundlag

Der stilles i musikloven krav om, at der skal være en musikskole i alle landets kommuner. Af musikloven fremgår det endvidere, at musikskolen har til formål at:

”udvikle og fremme elevernes musikalske evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at virke til fremme af det lokale musikmiljø.”

Musikskolernes arbejde med at opfylde de lovfastsatte overordnede formål gribes dog meget forskellige an.

For så vidt angår deltagerbetalingen, er det den enkelte kommunalbestyrelse, der fastsætter taksten for at gå på musikskolen. Deltagerbetalingen må dog ifølge musikloven ikke overstige 1/3 af budgettet.

Tilskuddet, der ydes fra Staten, fremmer ikke bestemte undervisningsformer men følger blot kommunernes egen budgetmæssige prioritering. Dvs. jo højere det kommunale tilskud er, jo højere vil også Statens tilskud være. I den måde, den statslige refusionsordning fungerer på, er der i dag intet incitament til at have en lavere deltagerbetaling.^{8 9}

⁸ Afsnit: Bekendtgørelse af lov om musik,

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=158921>

⁹ Musikskolerne i Danmark, Rapport fra Kulturministeriet, 2017,

https://kum.dk/uploads/tx_templavoila/kum_musikskole_web.pdf

Københavns Kommunes Musikskole

Københavns Kommunes Musikskole er den største udbyder af musikundervisning til børn i kommunen. Skolen udbyder soloundervisning, sammenspil, hørrelære/teori m.m. og har i alt 1.868 såkaldte aktivitetselever, hvilket dækker over 1.215 enkeltpersoner, da flere elever f.eks. både modtager soloundervisning og deltager i et sammenspilshold.

Musikskolen udbyder desuden såkaldte klasseprojekter, der er et tilbud til alle folkeskolens 1.-6. klasser om et 3-dages musikforløb på Musikskolen. 24 klasser pr. sæson ud af ca. 75 ansøgere kan blive omfattet af tilbuddet. Forløbet indeholder komposition, arrangement, spil på instrumenter, sammenspil, mikrofonsang og fremførelse, og afsluttes med en koncert/fremvisning på sidstedagen.

Musikskolen modtager et kommunalt tilskud på ca. 14 mio. kr. årligt. Hertil kommer deltagerbetalingen, der er på ca. 28 %, samt det statslige tilskud. Der er i øvrigt årligt afsat 300.000 kr. til at nedbringe betalingen for elever, der kan have svært ved at betale selv, hvortil musikskolen yderligere har lagt 70.000 kr. Dette betyder, at 150 elever får hel eller delvis friplads.

Skolen er delvist bydækkende med sit hovedkvarter i Kødbyen på Vesterbro, hvor over 50 % af undervisningen finder sted, og såkaldte satellitafdelinger, spredt ud over byen, som det fremgår af tabel 1:

Tabel 1: Afdelinger af Københavns Kommunes Musikskole¹⁰

Afdeling	Bydel	Andel af undervisning
Brønshøj Skole	Brønshøj-Husum	2,7 %
Damhusengens Skole	Vanløse	3,3 %
Korsager Skole	Brønshøj-Husum	1,8 %
Musikskolen, Vesterbro	Vesterbro/Kgs. Enghave	57,4 %
Rådmandsgades Skole	Nørrebro	3,6 %
Sankt Annæ Gymnasium	Valby	13,3 %
Skolen på Amagerbro	Amager Øst	3,4 %
Skolen ved Sundet	Amager Øst	4,4 %
Sokkelundlille Børnekulturhus	Bispebjerg	1,3 %
Utterslev Skole	Bispebjerg	1,4 %
Øster Farimagsgades Skole	Indre By	5,5 %
Ålholm Skole	Valby	1,8 %

Det er målsætningen, at hver satellitskole skal have mindst fem undervisere tilknyttet for – så vidt muligt – at skabe et lokalt

¹⁰ Københavns Kommunes Musikskole

undervisningsmiljø, hvor der bl.a. lægges op til samarbejde og samspil mellem de forskellige musikhold. Undervisningen foregår, hvis det er muligt, på skoler, hvor faciliteterne er velfungerende. Dette er dog langt fra tilfældet på alle skoler.

Selvom der stræbes efter en geografisk spredning af tilbuddet over hele kommunen, er adgangen til musikskolens tilbud dog størst på Vesterbro, hvor hovedkvarteret ligger. Musikskolen forklarer dels dette med, at man ønsker at have et hovedkvarter af en vis størrelse, for at kunne opretholde et miljø og f.eks. have en koncertsal, samt at de økonomiske midler er for sparsomme til at kunne etablere sig bredere.

Sammenligning med 6-byerne

0,87 % af de 0-24-årige i Københavns Kommune går på den kommunale musikskole. Som det ses af tabel 2, er dette betragteligt færre end i de øvrige byer i 6-by-samarbejdet.

Tabel 2: Andel af elever i målgruppen i 6-byerne¹¹

	Procentdel af 0-24-årige
Københavns Kommunes Musikskole	0,87 %
Aarhus Musikskole	2,30 %
Aalborg Kulturskole	4,75 %
Odense Musikskole	2,69 %
Esbjerg Kulturskole	5,36 %
Randers Musikskole	4,19 %

Som det fremgår af tabel 3, modtager Københavns Kommunes Musikskole også det laveste kommunale tilskud pr. borger i målgruppen, set ift. de øvrige 6-byer.

Tabel 3: Kommunal støtte til den kommunale musikskole pr. 0-24-årig i 6-byerne¹²

	Kommunalt tilskud pr. 0-24-årig
Københavns Kommunes Musikskole	77 kr.
Aarhus Musikskole	97 kr.
Aalborg Kulturskole	318 kr.
Odense Musikskole	106 kr.
Esbjerg Kulturskole	338 kr.
Randers Musikskole	192 kr.

Generelt om musikskoler på landsplan

Der er i Danmark 98 kommunale musikskoler med ca. 50.000 elever. I forhold til den samlede målgruppe af 0-24-årige er dækningen ca. 4%. Dækningsprocenten varierer dog meget fra kommune til kommune.

¹¹ Danmarks Statistik, sæsonen 2016-2017

¹² Danmarks Statistik, sæsonen 2016-2017

Musikundervisning i KFF

Selvom Københavns Kommunes Musikskole ressortmæssigt hører under Børne- og Ungdomsforvaltningen, foregår der også musikundervisning i Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner og kulturhuse.

En gennemgang af tilbuddene om musikundervisning i Kultur N, V, Ø og S viser, at der er store forskelle i de fire bydelsenheders udbud. Der er ingen overordnede retningslinjer, og udbuddet af musikundervisning i kulturhusene synes ofte afhængig af både lokal efterspørgsel og medarbejdernes engagement på musikområdet.

KFF's kulturhuse tilbyder forskellige former for musikundervisning til børn og unge. Her tegner institutionerne Børnekulturhus Ama'r, Osrarhuset og Zone2 Børnekultur sig for en stor del af musiktilbuddene, men også andre af byens kulturhuse, har tilbud af forskellig art. Her tilbydes bl.a. babyrytmik, rytmik, musikalsk legestue, kor, elektronisk musik og sammenspil, og enkelte steder også instrumental soloundervisning.

I Børnekulturhus Ama'r tilbydes endvidere forskellige emnebaserede musikforløb af ca. en uges varighed, som er et samarbejde mellem kulturhuset og forskellige aktører på den danske musikscene, herunder Jazz Danmark og Dansk Rocksamaråd (ROSA).

Når forvaltningens institutioner faciliterer musikundervisning i egne lokaler, er brugerbetalingen som regel et mindre, symbolsk beløb og i visse tilfælde gratis. Dog er brugerbetalingen på soloundervisning ofte mere på niveau med de private aktører på markedet.

Der tilbydes desuden privat undervisning i nogle af forvaltningens kulturhuse, hvor underviseren lejer sig ind i kommunale lokaler og tilbyder almindelig brugerbetalt musikundervisning.

Mere Musik til Byens Børn

KFF's kulturhuse i næsten alle bydelsenheder laver projekter i samarbejde med Mere Musik til Byens Børn. Kulturhusene fungerer her som lokale tovholdere på de forskellige projekter, der oftest er koncentreret omkring socialt belastede områder. Her kan eksempelvis nævnes Den Cyklende Musikskole, som er forankret i Børnekulturhus Ama'r og kendetegnet ved, at musikken bringes ud på skoler og institutioner, hvor børnene er.

Både Osrarhuset og Zone2 Børnekultur, der hører under henholdsvis Kultur N og Kultur V, har også et samarbejde med BUF og Mere Musik til Byens Børn.

De af Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner, der indgår i projektet Mere Musik Til Byens Børn, melder om et godt samarbejde med BUF i den henseende.

Øvrige udbydere af musikundervisning i København

Københavns Kommunes Musikskoles relativt beskedne størrelse skaber et stort marked for andre udbydere af undervisning, og ifølge flere aktører er der langt flere andre udbydere i København end i andre kommuner.

De andre aktører på markedet har mange forskellige profiler og er finansieret på flere forskellige måder. Som oftest ved enten offentlige midler (kommune eller stat), brugerbetaling, fondsmidler, private bidrag eller en blanding af disse.

Flere aktører modtager kommunale tilskud i form af f.eks. folkeoplysende midler. I alt gives der i regi af KFF årligt ca. 2,4 mio. kr. i direkte støtte til andre aktører, både som folkeoplysende midler og efter kommunalfuldmagten. Heraf modtager Rytmisk Center, der er den største private aktør, årligt ca. 1,8 mio. kr.

Som eksempler på de mange udbydere kan nævnes:

- Rytmisk Center eller Østerbro Musikskole, der tilbyder mere almen musikundervisning på linje med Københavns Kommunes Musikskole – dog til en højere pris.
- Goldschmidts Akademis der, ligesom projektet Mere Musik til Byens Børn, primært henvender sig til socialt udsatte børn og børn, der ellers falder uden for den gængse gruppe af børn, der går til musikundervisning.
- Musikskolen Zag Du Gaf, der bla. tilbyder instrumentalundervisning til børn med ADHD, autisme og andre mentale diagnoser.
- Tilbud om babyrytmik og kor/sang i mange kirker.¹³
- Suzuki-instituttet, der bekender sig til en bestemt musikpædagogisk læremetode.
- Små og helt private udbydere, der tilbyder musikundervisning hjemme hos den enkelte eller i egne lejede lokaler. Disse kan være organiserede gennem musikundervisning.dk, der er en portal, hvor elever og undervisere mødes.
- Musikundervisning i fritidsklubber.

¹³ Ifm. kortlægningen er de fleste folkekirker i Københavns Kommune blevet kontaktet vedrørende deres musiktilbud til børn og unge. Pr. februar 2019 er der blevet bekræftet tilbud, der omfatter 666 børn og unge. Svarprocenten blandt kirkerne har dog været lav, så det formodes, at flere i målgruppen benytter sig af kirkernes tilbud.

- Diverse enkeltstående tilbud, der udbydes gennem Åben Skole-portalen.

Resultatet af det differentierede billede er på den ene side, at man i København måske får et mere alsidigt udbud af musikundervisning end i mange andre kommuner. Dette er ifølge nogle aktører godt, da Kommunens egen musikskole hovedsageligt koncentrerer sig om den mere traditionelle musikundervisning og derfor ikke når så bredt ud til målgruppen (de 0-24-årige).

På den anden side betyder den store diversitet i udbuddet også, at markedet – herunder kvaliteten, prisen og arten af undervisningen – kan være meget uigennemskueligt, hvilket særligt kan gå ud over de ressourcetsvage familier, der måske ikke har overskuddet til at finde det bedste tilbud. Samtidigt kan udbuddet også synes relativt tilfældigt, og de mange aktører gør det svært at lave en overordnet planlægning af udbuddet, såfremt det ønskes.

Udlån af lokaler og samarbejdet med BUF

Der er blandt mange aktører et udtrykt ønske om at få stillet lokaler gratis til rådighed til musikundervisning på enten skoler eller i kulturhuse. Flere aktører fortæller, at de har kunder til mere undervisning, men at de må afvise dem pga. manglende egnede og økonomisk rentable lokaler.

Ifølge Folkeoplysningsloven er kommunerne forpligtede til at stille ”egnede” lokaler gratis til rådighed for godkendte folkeoplysende foreninger. Det er dog de færreste musikskoler, der er organiserede som folkeoplysende foreninger – måske fordi dette kræver, at det frivillige engagement og arbejde er bærende, og at i hvert fald en del af personalet således umiddelbart forventes at arbejde på helt eller delvis frivillig basis.

Det er dog endvidere lovligt – men ikke *lovpligtigt* – for kommuner at stille lokaler gratis til rådighed for foreninger, selvom de ikke er godkendte som folkeoplysende, hvis kommunen støtter foreningen, enten økonomisk eller på anden vis. Til gengæld er det ikke lovligt for kommuner at stille lokaler til rådighed for virksomheder, der har en indtjening herved.

Samarbejdet med Børne- og Ungdomsforvaltningen

De lokaler, der stilles til rådighed for foreninger, vil som oftest være på skoler. Et velfungerende lokaleudlån kræver derfor et godt samarbejde mellem KFF og BUF, samt at BUF i øvrigt er villige til at stille deres lokaler – og musikudstyr – til rådighed på den måde, der foreskrives i folkeoplysningslovens § 22 stk. 3, og som giver foreningerne de bedst mulige rammer til at udøve undervisningen.

Det er et gennemgående budskab fra aktørerne, at samarbejdet med de lokale skoler er afhængigt af den enkelte skoleleders vilje til at hjælpe og deres engagement for musikundervisningen. Der er derfor en oplevelse af, at muligheden for at låne egnede undervisningslokaler og instrumenter på skolerne alt for ofte beror på tilfældigheder og ikke på folkeoplysningslovens krav.

Generelt er der fra flere aktørers side en oplevelse af, at Københavns Kommune ikke altid taler med én stemme, og at Kultur- og Fritidsforvaltningen f.eks. på den ene side tildeler folkeoplysende midler, mens skolerne på den anden side ikke ønsker at udlåne deres lokaler.

Som følge heraf har flere aktører udtrykt et ønske om klarere overordnede, evt. politiske rammer, for lokaleudlån. Inden for disse rammer ønskes dog stadig en fleksibilitet i mulighederne for planlægning på detailniveau med den enkelte skoleleder eller ejendomsservicetekniker, så tilbuddene bedst muligt kan tilpasses de lokale forhold.

Enkelte aktører foreslår desuden, at der kunne være en koordinator som kan virke som bindeled mellem KFF og BUF og være kontaktperson udadtil, samt hjælpe med lokaler, regler på området, mulighed for tilskud mv.

Der pågår pt. et arbejde i KFF med – i samarbejde med BUF – at sikre en bedre adgang til skolerne for foreninger. Dette har dels et teknisk ben, der handler om, at der sikres velfungerende elektronisk adgang til skolerne og dels et ben, der handler om at sikre, at de enkelte skoler i højere grad samarbejder om, at lokalerne ikke står tomme, når skoledagen er ovre, men i stedet stilles til rådighed for fritidsbrugere, som det foreskrives i folkeoplysningslovens § 21 og 22.¹⁴

Bemærkninger fra Københavns Kommunes Musikudvalg

Københavns Kommunes Musikudvalg drøftede på møde den 18. december 2018. Her blev muligheden for et fagligt netværk på tværs af de mange udbydere – især de kommunale – foreslået. Sigtet med et netværk skulle bl.a. være at opnå en højere kvalitet i undervisningen, en større sammenhæng på tværs af tilbud og at undersøge mulighederne for synergier.

¹⁴ Bekendtgørelse af lov om om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202909>

Musikudvalget kom på mødet også med følgende bemærkninger og et forslag om musiktilbud til alle skolebørn i København:

Som det tidligere er nævnt, er musikundervisningen i folkeskolen obligatorisk i 1.- 6. klasse. Det betyder bl.a., at der opstår et vakuum for musikundervisningen i udskoling, hvor der ofte ikke findes tilbud til de ældre elever.

Dertil kommer, at der fra mange sider peges på, at den obligatoriske musikundervisning i folkeskolen også for 1.-6. klasses vedkommende med fordel kan suppleres af tilbud, der peger ud over folkeskolen – f.eks. af undervisningstilbud fra de kommunale musikskoler, skolekoncerter m.m. hvis man ønsker de positive effekter jf. indledningsafsnittet i dette notat. Åben skole er i den forbindelse en af disse muligheder, men i København er Åben Skole på musikområdet ikke nævneværdigt udviklet.

For at sikre musiktilbud til *alle* byens børn, skal tilbuddene være en fast og kontinuerlig del af folkeskolen, og ikke kun et fritidsanliggende for velstillede familier. Tilbuddene kan indgå i en form for garantiordning for alle byens skolebørn i hele skoleperioden og dermed skabe flere møder mellem børn og musik i den københavnske folkeskole.

Garantiordningen kunne have form af en "timeglas-model", hvor byens mangfoldige musikaktører i den ene ende får mulighed for at levere tilbud til ordningen – der både kan være enkeltstående oplevelser som f.eks. skolekoncerter, besøg på et spillested el.lign., eller længerevarende undervisnings- eller workshopforløb. Tilbuddene kan være finansieret på forskellig vis og ikke alene være kommunale tilbud.

Alle tilbuddene kvalificeres dog kommunalt ved optagelse i ordningen, som det også er tilfældet med projektet Mere Musik til Byens Børn. Denne form for ordning ville endvidere kunne bidrage til at skabe et læringsnetværk blandt de musikaktører, der leverer tilbud til ordningen. Den kommunale facilitering og indsats tænkes her som midten – den "smalle del" af timeglasset.

I den anden ende af timeglasset er skolerne, der frit og gratis kan vælge mellem de forskellige musiktilbud, der kunne være tilgængelige på eksempelvis Åben Skole-portalen eller anden digital vis. For at skabe de bedste rammer for ordningen kunne der på hver skole være en kontaktperson, som indgår i et netværk omkring ordningen, og har den samlede koordinerende kontakt med Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Under budgetforhandlingerne 2019 blev et forslag om en lignende garantiordning stillet. Forslaget blev på daværende tidspunkt ikke vedtaget.